পাঠ 14
पाठ

নতুন চাকরি

পাণ্ডে : চ্যাটার্জীবাবু, আমি কোলকাতার আয়কর বিভাগে একটা চাকরি পেয়েছি।

চ্যাটার্জীবাবু : কন্‌গ্র্যাচুলেশন! খুব ভাল কথা।

পাণ্ডে : দয়া করে আপনি বড়বাবুকে একটু তাড়াতাড়ি রিলিভ করতে বলবেন।

চ্যাটার্জীবাবু : হ্যাঁ, হ্যাঁ, বলে দেব।

পাণ্ডে :আজ্ঞে, আমি কখনো কোলকাতা যাম্প নি। কি করব, বড়ম্প চিন্তা হচ্ছে।

চ্যাটার্জীবাবু : দেখ পাণ্ডে, তুমি তো ভাল বাংলা বলতে পার। তবে তোমার আবার চিন্তার কি আছে? সোজা হাওড়া স্টেশন থেকে ২০ নম্বর ট্রামে তুমি শিয়ালদা চলে যেয়ো।

नई नौकरी

पांडे : चटर्जीबाबू, मुझे कोलकाता के आयकर विभाग में एक नौकरी मिली है।

चटर्जीबाबू : बधाई! बहुत अच्छी बात है।

पांडे : कृपा करके आप बड़ेबाबू से मुझे जल्दी कार्यमुक्त करने के लिए कह दीजिए।

चटर्जीबाबू : हाँ, हाँ कह दूँगा।

पांडे : जी, मैं कभी कोलकाता नहीं गया हूँ। क्या करूँ, वही चिंता हो रही है।

चटर्जीबाबू : देखो पांडेजी, तुम तो बंगला अच्छी तरह बोल लेते हो। तो फिर तुम्हें चिंता की क्या ज़रूरत है? हावड़ा स्टेशन से २० नम्बर ट्राम द्वारा सियालदह चले जाना। वहाँ २५ नम्बर क्रीक रो में मेरा ममेरा भाई शिशिर रहता

ওখানে ২৫ নম্বর ক্রীক রো তে

আমার মামাতো ভাম্প শিশির থাকে। তুমি ওর সঙ্গে দেখা করো।

পাণ্ডে :আচ্ছা, ওখানে থাকার জন্য তাড়াতাড়ি কি পাওয়া যাবে?

চ্যাটার্জীবাবু : প্রথম কদিন তুমি আমার মামাতো ভায়ের কাছেম্প থেকো। পরে ও তোমার থাকার ব্যবস্থা করবে। আমি শিশিরকে আজম্প ফোন করে দেব।

পাণ্ডে :স্যার, ওখানকার অফিসের ব্যাপারে আমাকে কিছু বলুন।

চ্যাটার্জীবাবু : আমি কি বলব? তবে, কয়েকটা কথা তুমি মনে রেখো। নতুন অফিসে মন দিয়ে কাজ করো। সকলের সঙ্গে মেলামেশা করো। অফিসে অনেক রকম রাজনীতি হয়, কোনো দলে আর তুমি থেকো না। তুমি একটা কথাও মনে রেখো কোলকাতা শহরে

है। तुम उससे मिल लेना।

पांडे : अच्छा, क्या वहाँ किराए का मकान मिलेगा?

चटर्जीबाबू : पहले कुछ दिन तुम मेरे ममेरे भाई के साथ रहना। बाद में वह तुम्हारे रहने की व्यवस्था कर देगा। मैं उसको आज ही फोन कर दूँगा।

पांडे : सर, आप वहाँ के ऑफिस के बारे में मुझे कुछ बताइए न?

चटर्जीबाबू : मैं क्या बताऊँ? फिर भी, कुछ बातें तुम ध्यान में रखना। नये कार्यालय में मन लगाकर काम करना। सभी के साथ मेलजोल रखना। ऑफिस में कई प्रकार की राजनीति होती है। तुम किसी भी दल में मत रहना। तुम और एक बात का भी ध्यान रखना। कोलकाता शहर में गड़बड़ी होती ही रहती है। इसलिए अपरिचित लोगों के साथ मेलजोल मत करना और देर रात तक बाहर मत रहना। यह सब सुनकर तुम डरना मत। फिर भी सावधान रहना अच्छा है। वैसे तो कोलकाता बहुत अच्छा शहर है। वहाँ तुम्हें

গোলমাল লেগেম্প থাকে। তাম্প, অচেনা লোকদের সঙ্গে মেলামেশা করো না। আর বেশি রাত্রি পর্যন্ত বাম্পরেও থেকো না। এসব শুনে তুমি ভয় পেয়ো না। তবুও সাবধানের মার নেম্প। এমনিতে কোলকাতা খুব ভালো শহর। তোমার কোনো অসুবিধা হবে না।

পাণ্ডে :আপনাকে অনেক ধন্যবাদ। স্যার, এখন আপনি আমার জন্যে চিন্তা করবেন না।

চ্যাটার্জীবাবু : ঠিক আছে। যাওয়ার আগে আমার সঙ্গে আর একবার দেখা কোর। শিশিরের টেলিফোন নাম্বারও নিয়ে নিও।

कोई भी परेशानी नहीं होगी।

पांडे : आपको बहुत धन्यवाद। सर, अब आप मेरी चिंता मत करना।

चटर्जीबाबू : ठीक है। जाने से पहले एकबार मुझसे मिल लेना। शिशिर का टेलिफोन नंबर भी ले लेना।

शब्दार्थ

शब्द	अर्थ
নতুন	नया
পরে	बाद में
পেয়েছি	पाना, मिलना
দয়া	दया, कृपा

মেলামেশা	मेलजोल
গোলমাল	गड़बड़
সুতরাং	इसलिए
অচেনা	अनजान
ভয়	भय, डर
সাবধান	सावधान
এমনিতে	वैसे, ऐसे
আয়কর	आयकर
বিভাগে	विभाग में
চাকরি	नौकरी
তাড়াতাড়ি	जल्दी
আজ্ঞে	जी
চিন্তা	चिंता
সোজা	सीधा
মামাতো	ममेरा
ব্যাপারে	बारे में

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थानपर कोष्ठक में दिए गए शब्दों का प्रयोग कर दो-दो नये वाक्य बनाइए।

1. তুমি আগামীকাল এসো। (যেয়ো, পড়)
2. আপনি ভাল করে লিখবেন। (পড়বেন, শুনবেন)
3. আপনারা সবাম্প আসবেন। (যাবেন, বেড়াবেন)

4. তুমি বড় বাজারে যেয়ো। (কিনো, এসো)

5. তুম্প রবিবারের মধ্যে পড়িস। (লিখিস, শিখিস)

II. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से सही शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए।

1. তুমি কাল জলপাম্পগুড়ি _____ । (যেয়ো, যাও)

2. আপনি আগামী রবিবার আমাদের বাড়ীতে _____ । (আসুন, আসবেন)

3. আপনারা এম্প সিনেমা নিশ্চয় _____ । (দেখবেন, দেখুন)

4. তুম্প আগামী মাসে কলকাতা _____ । (যাস, যা)

5. আপনি এম্প বম্পা পরে _____ । (পড়ুন, পড়বেন)

III. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से सही शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए।

(কর, লিখিস, কিনবেন, খেয়ো, আনবেন)

1. আপনি আমার জন্য কয়েকা বম্প _____।

2. তুমি ভাল করে পড়াশোনা _____ ।

3. তুম্প মাকে চিঠি _____ ।

4. আপনি তিনটি কি _____।

5. তুমি আজ রাত্রে হোস্টেলে _____ ।

IV. उदाहरण के अनुसार दिए गए वाक्यों का परिवर्तन कीजिए।

উদাহরণ :

আপনি বেড়াতে যান

আপনি বেড়াতে যাবেন।

1. আপনি ভাল করে লিখুন।
2. আপনি বাম্পরে যান ।
3. আপনারা হোটেলে খান।
4. তুমি একটা ভাল বম্প আন।
5. আপনি টি.ভি. দেখুন।

V. उपयुक्त शब्दों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

1. আপনি সন্ধ্যেবেলা একবার _____ ।
2. তুমি নিশ্চয় _____ ।
3. আপনারা সবাম্প আমাদের স্কুলের অনুষ্ঠানে _____।
4. তুম্প আমার জন্য একটা খবরের কাগজ _____ ।
5. আপনি দয়া করে আমার জন্য এক প্যাকেট মিষ্টি _____ ।

VI. नीचे दिए गए प्रत्येक वाक्य के जितने हो सकें उतने प्रश्नवाची वाक्य बनाइए।

1. রবিবাবু সকাল দশটায় অফিসে যাবেন।

2. কমলার বাড়ি শহর থেকে পনের কি.মি. দূরে।

3. ঋষি বেশ কয়দিন জলপাম্পগুড়িতে আছেন।

4. বুম্বা আজ সাম্পকেল থেকে পড়ে গেছে।

5. মৌ আজ আর স্কুলে যায়নি।

VII. उपयुक्त सर्वनामों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

1. প্রভাবতী খুব ভালো মেয়ে । _____ কলেজে পড়ে।
2. সুজাতা দেবী গানে পারদর্শী ছিলেন। এখন আর _____ গান করেন না।
3. অরবিন্দ বাবুর পদোন্নতি হয়েছে। _____ খুব খুশী হয়েছেন।
4. রমেশ কখন পড়ে গেছো! _____ লাগেনি তো।
5. আমার নাম সুমনা। _____ মহীশূরে যাওয়ার কথা ছিল।
6. বিড়ালটা দেখতে সুন্দর। _____ রঙ সাদা।
7. আপনি কোথায় যাবেন? _____ কবেকার টিকিট?
8. দীপ তুমিস্প কাল যেও। _____ সবাস্প চেনে।

पढ़िए और समझिए।

আসুন! দেখুন! কিনুন! आइए! देखिए! खरिदिए!

আসুন, শহরে নতুন কাপড়ের দোকান খোলা হয়েছে। সব রকমের পোষাক পাবেন। দেরী করবেন না। আসুন! তাড়াতাড়ি আসুন! আমাদের দোকানে নানা রকমের শাড়ী, সুট-প্যান্ট, কাপড়, ছোট মেয়েদের জামা পাবেন। প্রত্যেক জিনিসের দাম অত্যন্ত কম। জলের দামে বিক্রী হচ্ছে। তিনটি জিনিস কিনলে একটি জিনিস বিনা মূল্যে পাবেন। এছাড়া রয়েছে লটারির ব্যবস্থা। একশো টাকার বেশী জিনিস কিনলে প্রত্যেক একশো টাকায় একটা লটারির কুপন পাবেন। আমাদের ঠিকানা -- ৫৫ নম্বর, রামমোহন সরণী, কোলকাতা -- ৯। দোকান সকাল ৮টা থেকে রাত্রি ৮টা পর্যন্ত খোলা। রবিবার দোকান বন্ধ। আসুন আর মাত্র কয়েকদিনের জন্যে এস্প সুযোগ। বিলম্বে হতাশ হবেন।

शब्दार्थ

शब्द	अर्थ
কাপড়ের	कपड़े की
দোকান	दुकान
পোষাক	पोशाक
অত্যন্ত	अत्यंत
বিক্রী	बिक्री
কিনলে	खरीदने, खरीददारी
ঠিকানা	ठिकाना, पता
বন্ধ	बन्द
মাত্র	केवल
সুযোগ	अवसर
বিলম্বে	विलंब से
হতাশ	हताश
হবেন	होंगे
প্রত্যেক	प्रत्येक

अभ्यास

I. नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. শহরে কিসের দোকান খোলা হয়েছে?
2. দোকানে কি কি জিনিস পাওয়া যায়?

3. তিনটি জিনিস কিনলে বিনামূল্যে কি পাওয়া যায়?

4. লটারির কুপন পেতে হলে কি করতে হবে?

5. কোন দিন দোকান বন্ধ?

II. बायीं ओर दिए गए शब्दों का दाहिनी ओर दिए गए विपरीतार्थी शब्दों से मिलान कीजिए।

1. খোলা	বড়
2. ছোট	সন্ধ্যা
3. কম	বন্ধ
4. সকাল	বিক্রয়
5. ক্রয়	বেশী

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

তোমাদের সকলকে সকালবেলায় ঘুম থেকে উঠতে হবে। সবাম্পকে প্রার্থনা সভায় যোগদান করতে হবে এবং তারপর তোমরা যে যার কাজে চলে যাবে। অন্তত শনিবার তোমরা বাগানের কাজ করবে। রবিবার গ্রন্থালয়ে দুঘণ্টা কাজ করবে। বেলা বারোটার পর থেকে ছুটি উপভোগ কর। কেউ আগে কাজ ছেড়ে যাবে না।

IV. बंगला में अनुवाद कीजिए।

छात्रावास का जीवन बहुत आनंददायक होता है। कई नये-नये मित्रों से पहचान होती है। क्या आप कभी छात्रावास में रहे हैं? यदि कभी ऐसा अवसर मिले तो उसे छोड़ना मत। तत्काल छात्रावास में भर्ती हो जाना।

छात्रावास में रहने के लिए कुछ बातों का ध्यान अवश्य रखना। प्रातःकाल जल्दी उठ जाना। फिर आवश्यक क्रियाओं से निवृत्त होना। इसके पश्चात चाय नाश्ता करने मेस में जाना। मेस के निर्धारित समय का पालन अवश्य करना। नाश्ता करने के बाद शाला जाने की तैयारी में लगना। शाला से लौटकर आप थोड़ी देर विश्राम करना। फिर गृहकार्य पूरा कर लेना। दोनों समय

का भोजन करने के मेस के समय का ध्यान रखकर जाना। मेस में अनुशासन बनाए रखना। रात्री भोजन के पश्चात थोड़ी देर टहल भी सकते हो। रात में पढ़ाई करना और फिर समय पर सो जाना। सोने से पहले तेज रोशनी बुझाना मत भूलना। छात्रावास का जीवन अनुशासन सिखाता है। आप अनुशासन में रहने का पूरा अभ्यास कर लेना।

V. अपने क्षेत्र के किसी ऐतिहासिक स्थल पर एक अनुच्छेद बंगला में लिखिए।

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में भविष्य काल की आज्ञावाचक क्रिया के रूपों का प्रयोग दिखाया गया है। मध्यमपुरुष में सम्मानवाचक, सामान्य और तुच्छता बोधक तीनों प्रकार के रूपों में बड़ा अंतर है। सम्मानवाचक सर्वनाम पद के आज्ञावाचक भविष्य के रूप सामान्य भविष्य के समान ही होते हैं। जैसे :

আপনি কাজটা করবেন। आप यह काम कीजिएगा।

আপনি বড়বাবুকে বলবেন। आप बड़े बाबू को बोल दीजिएगा।

इनको निषेधात्मक बनाने के लिए क्रिया के बाद 'না' (ना) जोड़ना होता है। जैसे :

আপনি কাজটা করবেন না। आप यह काम मत कीजिएगा।

আপনি চিন্তা করবেন না। आप चिंता मत कीजिएगा।

II. सामान्य मध्यमपुरुष में आज्ञावाचक भविष्य कालीन क्रिया के रूप बनाने के लिए स्वरांत धातुओं के तिर्यक रूप में 'য়ো' (यो) जोड़ते हैं और व्यंजनांत धातुओं के तिर्यक रूपों में 'ও' (ओ) जोड़ते हैं। जैसे :

তুমি শিয়ালদায় যেয়ো। तुम सियालदह जाना।

তুমি কাজটা কোরো। तुम काम करना।

इनको निषेधात्मक बनाने के लिए क्रिया के बाद 'না' (ना) जोड़ना होता है। जैसे :

তুমি শিয়ালদায় যেয়ো না। तुम सियालदह मत जाना।

তুমি কাজ্টা কোরো না। तुम काम मत करना।

III. तुच्छबोधक मध्यमपुरुष में आज्ञावाचक भविष्य के रूप साधारण विधिवाचक जैसे होते हैं। जैसे :

তুম্প কাজ্টা করিস। तू काम करना।

তুম্প শিয়ালদায় যাস। तू सियालदह जाना।

इनका निषेधात्मक बनाने के लिए क्रिया के बाद 'না' (ना) जोड़े जाते हैं। जैसे :

তুম্প কাজ্টা করিস না। तू काम मत करना।

তুম্প শিয়ালদায় যাস না। तू सियालदह मत जाना।